

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย ได้นำข้อมูลมาสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผล

สรุปผลการวิจัยเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริม และผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริมของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ จำนวนแรงงาน ประสบการณ์เข้าร่วมโครงการ ประสบการณ์เข้าอบรม และพื้นที่เพาะปลูก เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริม กับผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษอำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จำนวน 114 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ตอน ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริม ผลสัมฤทธิ์ และปัญหา / ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ โดยวิธีหาค่า IOC ตามข้อคำถามทั้งหมด 43 ข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และทดสอบความเชื่อมั่นโดยวิธีอัลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 0.60 เก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 22-28 ธันวาคม 2551 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติวิเคราะห์ ได้แก่ t -test, F -test วิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ (Post Hoc Tests) ด้วยวิธี Fisher's Least Significant Difference (LSD.) กำหนดระดับความ

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสหความสัมพันธ์อย่างง่ายใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริมและผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งผลการวิจัยมี ดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 52.92 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้เฉลี่ย 4,630.35 บาท จำนวนแรงงานเฉลี่ย 3.99 คน ประสบการณ์เข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 2.41 ปี เข้ารับการอบรมเฉลี่ย 2.19 ครั้งต่อปี และมีพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ย 1.42 ไร่ นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับการส่งเสริมด้านความรู้ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านทัศนคติอยู่ในระดับมาก ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ด้านการยอมรับจากสังคม อยู่ในระดับมาก และผลสัมฤทธิ์ด้านผลประกอบการอยู่ในระดับมากเช่นกัน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน ข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้คือ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ การศึกษา รายได้ จำนวนแรงงาน ประสบการณ์เข้าร่วมโครงการ ประสบการณ์อบรม และ จำนวนพื้นที่เพาะปลูกที่ต่างกันจะได้รับการส่งเสริมด้านความรู้ ด้านการมีส่วนร่วม และด้าน ทัศนคติแตกต่างกัน ผลการศึกษา ระดับการส่งเสริมด้านความรู้จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่าการศึกษาที่ต่างกันได้รับการส่งเสริมด้านความรู้แตกต่างกัน 4 คู่ และด้านประสบการณ์การ อบรมแตกต่างกัน 2 คู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน ระดับ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลพบว่า การศึกษาที่ต่างกันได้รับการ ส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน 6 คู่ และพื้นที่เพาะปลูกแตกต่างกัน 2 คู่ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน ระดับการส่งเสริมด้านทัศนคติจำแนก ตามสถานภาพส่วนบุคคลเพศที่ต่างกัน และพบว่าอายุที่ต่างกัน 1 คู่ พื้นที่ที่เพาะปลูกต่างกัน 2 คู่ ได้รับการส่งเสริมด้านทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่ แตกต่างกัน จึงตอบสมมติฐาน ไม่ได้ทั้งหมด

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน ข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้คือ ปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริม ด้านความรู้ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านทัศนคติ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการยอมรับทางสังคม และด้านผลประกอบการของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ ได้รับการส่งเสริมด้านความรู้ส่งผลต่อการยอมรับทางสังคม 2 ข้อ ด้านการมีส่วนร่วม 2 ข้อ และ ด้านทัศนคติ 4 ข้อ ส่วนปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริมด้านความรู้ส่งผลต่อผลประกอบการ 4 ข้อ ด้าน การมีส่วนร่วม 2 ข้อ และด้านทัศนคติ 5 ข้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่ ส่งผลต่อกัน จึงตอบสมมติฐาน ได้ไม่ทั้งหมด

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปปัญหาและให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้ ปัญหาของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ ที่พบมากที่สุด คือ ภัยธรรมชาติ และรองลงมา คือ สถานที่จำหน่ายผักปลอดสารพิษและการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ

ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยเสนอให้รัฐบาลจัดรูปแบบพื้นที่ออกเป็นส่วน หรือ โชนเฉพาะ เช่น โชนที่พักอาศัย โรงงาน สถานที่ราชการ สถานที่เพาะปลูก หรืออื่นๆ เพื่อง่ายต่อการบริหารจัดการต่อไป และรัฐบาลควรมีการประชาสัมพันธ์และสนับสนุนอย่างแท้จริง อีกทั้งเกษตรกรต้องศึกษาและทำความเข้าใจรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของโครงการปลูกผักปลอดสารพิษจากหน่วยงานรัฐและเอกชน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริม และผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย พบว่าส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 52.92 ปี ซึ่งจัดอยู่ในวัยเลขกลางคน การศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ มีรายได้เฉลี่ย 4,630.35 บาท ซึ่งเป็นรายได้พอช่วยเหลือครอบครัวเพิ่มเติมได้ จำนวนแรงงานเฉลี่ย 3.99 คน ซึ่งส่วนมากขึ้นกับครอบครัวที่มีขนาดใหญ่และมีขนาดเล็ก ประสบการณ์เข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 2.41 ปี การเข้ารับการอบรมเฉลี่ย 2.19 ครั้งต่อปี จึงทำให้มีความรู้ด้านการปลูกผักและด้านการตลาด ซึ่งสามารถส่งเสริมให้มีอาชีพที่ต่อเนื่องได้ มีพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ย 1.42 ไร่ต่อครอบครัว ซึ่งสามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง ทำให้เพิ่มรายได้มีผักปลอดสารพิษไว้รับประทานในครัวเรือนอย่างพอเพียง และสอดคล้องกับผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องไว้ เรื่องปัจจัยส่วนบุคคลเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ และมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของบุคคลนั้นๆ

1.2 ปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริมของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย พบว่า

1.2.1 ปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริมด้านความรู้ของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย ได้รับการส่งเสริมโดยรวมระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.12$) และเมื่อแยกเป็นรายด้านเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ระดับมาก คือ การได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ และสมาชิกในการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มรายได้ ($\bar{x} = 3.42$) คงเนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลายส่วน เช่น โรงพยาบาล สำนักงานเกษตรอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบลบึงกาฬ และองค์การบริหารส่วนตำบลวิศิษฐ์ ที่หมุนเวียนมาให้ความรู้ รวมทั้งผู้เข้าร่วมมีพื้นฐาน และประสบการณ์ด้านการเกษตรมาแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ระดับปานกลาง ได้แก่ การได้รับเอกสารเกี่ยวกับการเพาะปลูกผักปลอดสารพิษ ($\bar{x} = 3.38$) การได้รับการแนะนำเรื่องการใช้ปุ๋ยในการปลูกผักปลอดสารพิษจากเจ้าหน้าที่ ($\bar{x} = 3.28$) การได้รับการสนับสนุนความรู้ในการปลูกผักปลอดสารพิษจากเจ้าหน้าที่ ($\bar{x} = 3.13$) การได้รับการแนะนำเรื่องการเก็บผักปลอดสารพิษจากเจ้าหน้าที่ ($\bar{x} = 3.03$) ทั้งนี้ เพราะผู้เข้าร่วมโครงการยังคงไม่พร้อมหรือไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ ตามที่ อนันต์ ศรีโสภา (2525 : 80-85) ได้ให้ความหมายไว้ ความรู้ คือ ส่วนหนึ่งของความสามารถทางพุทธิปัญญา ซึ่งประกอบไปด้วย ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการประเมินผล ส่วนการส่งเสริมด้านความรู้ระดับน้อย ได้แก่ การได้รับคำแนะนำเรื่องการทำปุ๋ยชีวภาพจากเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้เข้าร่วมไม่เข้าใจเรื่องนวัตกรรม / เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่จะนำมาใช้ตามที่บรูม (Bloom) ได้แบ่งความรู้ออกเป็นชั้นใหญ่ๆ และที่สำคัญคือ ชั้นการประเมินค่า คือความสามารถในการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งต่างๆ ตามเกณฑ์ภายในหรือเกณฑ์ภายนอกที่กำหนดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการทบทวน ความหมาย และความสำคัญของการมีส่วนร่วมที่ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยสรุปคือ สังคมมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (แจ่มจิตต์ เทพนามวงศ์, 2540 : 63) และการที่บุคคลจะยอมรับของใหม่มาปฏิบัตินั้นมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนตัว และกระบวนการติดต่อสื่อสาร (รัชนีกร เศรษฐโชติ 2528 : 278-291)

1.2.2 ปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลางเฉลี่ย 3.19 โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ การเข้าร่วมประชุม และแสดงความคิดเห็น ($\bar{x} = 3.39$) การมีส่วนร่วมในการให้ความรู้กับคนในชุมชนเรื่องผักปลอดสารพิษ ($\bar{x} = 3.35$) การสนับสนุนเงินเข้าร่วมกองทุนปลูกผักปลอดสารพิษ ($\bar{x} = 3.28$) การมีส่วนร่วมในกลุ่มผลิตสินค้าแปรรูปผักปลอดสารพิษ ($\bar{x} = 3.10$) การมีส่วนร่วมในการหาตลาดจำหน่ายผักปลอดสารพิษ ($\bar{x} = 3.07$) และการได้เข้าร่วมกลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพ ($\bar{x} = 2.98$) ทั้งนี้ เพราะผู้เข้าร่วม

โครงการส่วนมากเป็นเพศหญิง การมีส่วนร่วมจึงไม่มากพอ คงเนื่องมาจากเพราะในอดีตที่ผ่านมา สังคมไทยนิยมในการให้เกียรติเพศชายมากกว่าเพศหญิง ฉะนั้น เพศหญิงจะมีโอกาสเข้าร่วม กิจกรรมน้อยกว่า รวมทั้งด้านการศึกษาผู้เข้าร่วม โครงการจะมีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาซึ่งมี ผลต่อการตัดสินใจในการร่วมกิจกรรมกลุ่มได้ ดังที่ อรุณ รักรธรรม (2523 : 2) ได้รวบรวมเกี่ยวกับ ลักษณะของการทำงานเป็นกลุ่มที่ทำให้เกิดประสิทธิผล ซึ่งผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมของ ความหมาย และความสำคัญของกลุ่มไว้

1.2.3 ปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริมด้านทัศนคติของผู้เข้าร่วมโครงการ ส่วนมาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.74$) และเมื่อแยกเป็นรายด้าน ของผู้เข้าร่วมโครงการจะพบว่า ค่าเฉลี่ยได้รับการส่งเสริมทางด้านทัศนคติมี 3 ระดับ คือ มากที่สุด มาก และปานกลาง ซึ่งเรียง ตามลำดับดังนี้ ระดับมากที่สุด คือ ผู้เข้าร่วมโครงการเชื่อว่าผักปลอดสารพิษมีประโยชน์ต่อร่างกาย ($\bar{x} = 4.33$) รองลงมาคือ ระดับมาก ได้แก่ เชื่อว่าโครงการนี้ทำให้คนในชุมชนบริโภคผักอย่าง ปลอดภัย ($\bar{x} = 3.98$) เชื่อว่าโครงการนี้ทำให้ปลอดภัยจากสารพิษ ($\bar{x} = 3.94$) เชื่อว่าโครงการนี้ทำ ให้คนในชุมชนร่วมมือ / ช่วยเหลือกัน ($\bar{x} = 3.85$) เชื่อว่าโครงการนี้ทำให้ประชาชนทั่วไปสนใจกิน ผักปลอดสารพิษมากขึ้น ($\bar{x} = 3.85$) โครงการนี้ทำให้คนในชุมชนมีงานทำ ($\bar{x} = 3.76$) เชื่อว่า โครงการนี้ทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการปลูกผัก ($\bar{x} = 3.67$) เชื่อว่าโครงการนี้ทำให้สภาพแวดล้อมดีขึ้น ($\bar{x} = 3.50$) เชื่อว่าโครงการนี้ทำให้คนในชุมชนสามัคคีกัน ($\bar{x} = 3.49$) และระดับปานกลาง คือ เชื่อ ว่าโครงการนี้ทำให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ($\bar{x} = 3.50$) คงเนื่องมาจากผู้เข้าร่วมโครงการมี สภาพความพร้อมทางด้านจิตใจ ซึ่งเป็นผลรวมของความคิด ความเชื่อ ของบุคคลที่ถูกกระตุ้นด้วย อารมณ์ ความรู้สึก และทำให้บุคคลพร้อมที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือเป็นตัวกำหนดแนวโน้ม ของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้น ดังที่เทพพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ (2529 : 55) ได้กล่าวเอาไว้แล้ว ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการ ได้เข้ามาร่วมกลุ่ม และได้รับการอบรมการเพิ่มประสบการณ์ จึงเป็นการกระตุ้นความเชื่อ และเปรียบเสมือนเป็นการ กระตุ้นทัศนคติในระดับมากเช่นกัน ส่วนปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริมด้านทัศนคติของผู้เข้าร่วม โครงการระดับปานกลาง คือ มีความเชื่อว่าโครงการนี้ทำให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ดีขึ้น

1.3 ปัจจัยผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้าร่วมโครงการ

1.3.1 ปัจจัยผลสัมฤทธิ์ด้านการยอมรับทางสังคมของผู้เข้าร่วมโครงการ พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$) และเมื่อแยกเป็นรายด้านของผู้เข้าร่วมโครงการจะพบว่า มีค่าเฉลี่ย และผลสัมฤทธิ์ด้านการยอมรับจากสังคมอยู่ 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ซึ่งเรียงตามลำดับ ดังนี้ ระดับมากคือ หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้วมีเพื่อนเพิ่มขึ้น ($\bar{x} = 4.04$) สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนสมาชิกกลุ่มได้ ($\bar{x} = 3.82$) มีความเป็นมิตร และพร้อมให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มสมาชิกตลอดเวลา ($\bar{x} = 3.71$) สามารถโน้มน้าวให้เกษตรกรร่วมกิจกรรมกลุ่มได้ ($\bar{x} = 3.66$) และระดับปานกลาง คือ สามารถเป็นผู้นำ / สมาชิกให้การยอมรับ ($\bar{x} = 3.35$) คง เนื่องจากว่า ผู้เข้าร่วมโครงการเป็นกลุ่มบุคคลร่วมกันทำกิจกรรม กรองแก้ว อยู่สุข (2553 : 93) กล่าวว่า กลุ่ม หมายถึง บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันร่วมกันทำกิจกรรม โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันและพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มจะเป็นไปตามเงื่อนไข และเป้าหมายที่กลุ่มกำหนดไว้ และวารภรณ์ ไชยชาติ (2545 : 54-55) ได้แบ่งผลสัมฤทธิ์ออกเป็น 3 ด้านสอดคล้องกับกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการที่มีผลสัมฤทธิ์ด้านการยอมรับจากสังคม ซึ่งหมายถึงการไว้วางใจ ได้เป็นผู้นำ คิด ตัดสินใจ หรือเป็นตัวแทนการมีความรับผิดชอบต่อสังคมชุมชน อย่างยุติธรรม มีความสามัคคีเป็นปึกแผ่น และมีกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องร่วมกัน

1.3.2 ปัจจัยผลสัมฤทธิ์ด้านผลประกอบการของผู้เข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.40$) และเมื่อแยกเป็นรายด้านของผู้เข้าร่วมโครงการจะพบว่า มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ด้านผลประกอบการอยู่ 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ซึ่งแยกตามลำดับดังนี้ ระดับมาก ได้แก่ การเข้าร่วมโครงการทำให้รายได้เพิ่มขึ้น ($\bar{x} = 3.64$) การเข้าร่วมโครงการนี้ทำให้สมาชิกในครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น ($\bar{x} = 3.53$) การเข้าร่วมโครงการทำให้มีรายได้ตลอดปี ($\bar{x} = 3.48$) การเข้าร่วมโครงการทำให้ครอบครัวมีความมั่นคงด้านอาชีพ ($\bar{x} = 3.46$) รายได้ของผู้เข้าร่วมสามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้ ($\bar{x} = 3.42$) ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง คือ การเข้าร่วมโครงการนี้ทำให้สมาชิกในครอบครัวมีงานทำ ($\bar{x} = 3.21$) และการเข้าร่วมโครงการทำให้มีความมั่นคงทางด้านการเงิน ($\bar{x} = 3.08$) ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ด้านผลประกอบการมาจากผลสัมฤทธิ์ด้านเศรษฐกิจตามที่ วารภรณ์ ไชยชาติ (2545 : 54-55) ได้กล่าวไว้ การทำกำไรได้ในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง การพึ่งตนเองได้ในเศรษฐกิจด้านการเจริญเติบโตที่ต่อเนื่องของกลุ่ม ด้านการตลาดและด้านการจำหน่าย และการมีเครือข่ายพันธมิตรเพื่อการดำเนินธุรกิจที่กว้างขวางและครบวงจรมากขึ้น ดังนั้น ผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ มีผลประกอบการในระดับมาก

และปานกลาง เท่ากับตอบสนองผลสัมฤทธิ์ตามระดับนั้นๆ

2. การทดสอบสมมติฐาน

2.1 สมมติฐานที่ตั้งไว้คือ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ การศึกษา รายได้ จำนวนแรงงาน ประสบการณ์เข้าร่วมโครงการ ประสบการณ์อบรม และจำนวนพื้นที่เพาะปลูกที่ต่างกัน จะได้รับการส่งเสริมด้านความรู้ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านทัศนคติแตกต่างกัน ผลการศึกษา ระดับการส่งเสริมด้านความรู้จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่าการศึกษาที่ต่างกัน ได้รับการส่งเสริมด้านความรู้แตกต่างกัน 4 คู่ และด้านประสบการณ์การอบรมแตกต่างกัน 2 คู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน ระดับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า การศึกษาที่ต่างกัน ได้รับการส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน 6 คู่ และพื้นที่เพาะปลูกแตกต่างกัน 2 คู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับการส่งเสริมด้านทัศนคติจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า เพศที่ต่างกัน และพบว่าอายุที่ต่างกัน 1 คู่ พื้นที่ที่เพาะปลูกต่างกัน 2 คู่ ได้รับการส่งเสริมด้านทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งหมด อาจเนื่องมาจากผู้เข้าร่วมโครงการมีการรับรู้และเข้าใจในวัตถุประสงค์ตลอดจนหน้าที่ความรับผิดชอบ ข้อตกลงต่างๆ ยังไม่ถูกต้องตรงกันตามความสำคัญของกลุ่มและส่วนที่สอดคล้องกันคือความหมายเกี่ยวกับความรู้และความรู้ที่ได้รับการส่งเสริมจะนำไปใช้เมื่อเกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคล เช่น การศึกษา ประสบการณ์การอบรม และสอดคล้องกับทศพล กฤตพิสิฐ (2538 : 13) ได้กล่าวไว้ เรื่องการมีส่วนร่วมจะเป็นขั้นตอนการพัฒนา ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา และที่สำคัญความเชื่อและการตัดสินใจซึ่งเป็นการส่งเสริมด้านทัศนคติ จะมีผลต่อปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริมของบุคคลสอดคล้องกับการศึกษาของ ประเทือง สูงสุวรรณ (2534 : 80-102) พบว่าเพศต่างกันมีการรับรู้ต่อสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน

2.2 สมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้คือ ปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริมด้านความรู้ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านทัศนคติ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการยอมรับทางสังคม และด้านผลประกอบการของผู้เข้าร่วมโครงการ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริมด้านความรู้ส่งผลต่อการยอมรับทางสังคม 2 ข้อ ด้านการมีส่วนร่วม 2 ข้อ และด้านทัศนคติ 4 ข้อ ส่วนปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริมด้านความรู้ส่งผลต่อผลประกอบการ 4 ข้อ ด้านการมีส่วนร่วม 2 ข้อ และด้านทัศนคติ 5 ข้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่ส่งผลต่อกัน จึงตอบสมมติฐานได้ไม่

ทั้งหมด และส่วนที่ตอบสนองมาตรฐาน อธิบายได้ว่า ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกหรืออารมณ์และด้านพฤติกรรม บุคคลจะแสดงออกมาในทิศทางที่สอดคล้องตามทัศนคติที่มีอยู่เป็นส่วนใหญ่ เพราะความคิดของบุคคลสามารถบ่งบอกถึงเหตุผลภายในลึกๆ และท่าทางพฤติกรรมที่แสดงออกมาได้ เป็นความพร้อมทางด้านจิตใจของบุคคลซึ่งเป็นผลรวมของความคิด ความเชื่อของบุคคลที่ถูกกระตุ้นด้วยอารมณ์ความรู้สึก และทำให้บุคคลพร้อมที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของพัชรินทร์ สีहनันทวงศ์ (2546 : 79-117) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริโภคผักปลอดสารพิษของประชาชน ในเขตเทศบาลนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผักปลอดสารพิษของประชาชน คือ ความเชื่อในการรับประทานอาหาร ทัศนคติต่อผักปลอดสารพิษ เนื้อหาและแหล่งข้อมูลข่าวสารเรื่องผักปลอดสารพิษ ต้องสามารถประเมินทางเลือก และการตัดสินใจซื้อได้เพราะปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคผักปลอดสารพิษ และสอดคล้องกับการศึกษาของดวงใจ วิชัย (2550 : 73-107) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการปลูกผักปลอดสารพิษของชุมชนบ้านเปือย บ้านนา ตำบลโนนทัน อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มพัฒนาปลูกผักปลอดสารพิษจะมีความรู้และการปฏิบัติในการปลูกผักปลอดสารพิษที่ถูกต้อง และจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้สารเคมีในการปลูกผักได้ ต้องมีความรู้ และมีความเชื่อ ดังนั้น ความรู้และความเชื่อจะมีผลต่อผลการดำเนินงานตามกิจกรรมนั้นๆ

3. ปัญหาข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมโครงการ

จากการศึกษาปัญหาข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ พบว่า ปัญหาที่เป็นอุปสรรคมากที่สุด คือ ภัยธรรมชาติมากที่สุด รองลงมา คือ สถานที่ในการจำหน่ายและการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปทราบ ซึ่งอุปสรรคปัญหานี้จะขึ้นกับบริบทหรือพื้นที่ที่ดำเนินการ ในที่นี้การปลูกผักของเกษตรกรจะปลูกตามริมฝั่งแม่น้ำโขง ซึ่งน้ำจะท่วมในฤดูฝน และน้ำจะลดมากในฤดูแล้ง ส่วนการจำหน่าย อำเภอบึงกาฬเป็นอำเภอที่ห่างไกลจากจังหวัดถึง 136 กิโลเมตร ซึ่งความทันสมัยและการลงทุนการจัดสถานที่จำหน่ายจึงยังไม่เป็นที่เพียงพอ และพึงพอใจ ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนมีน้อยการตระหนักถึงความปลอดภัยจากสารพิษในผักจึงยังไม่ทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้าร่วม โครงการปลูกผักปลอดสารพิษ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการดำเนิน โครงการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรต่อไปในอนาคต เพื่อให้เป็นที่ยอมรับและสนใจของเกษตรกรทั่วประเทศ เพราะประโยชน์ที่ได้มีใช้เพียงเกษตรกรเท่านั้นแต่เป็นผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ต่อเนื่องตลอดไปทั่วโลก ดังนั้นผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ข้อเสนอแนะในครั้งนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาคิดว่าหน่วยงานที่สามารถนำข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ คือ

- 1.1 โรงพยาบาล เนื่องจากว่าโรงพยาบาลเป็นหน่วยงานสำคัญที่จะต้องดูแล และคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งผู้บริโภคจะปลอดภัยก็ขึ้นกับผู้ผลิตที่มีคุณภาพ รวมทั้งการให้ความรู้แก่ผู้บริโภคทั่วไปอย่างถูกต้องในเรื่องการป้องกันตัวเองจากสารพิษที่มาจกอาหาร และสิ่งแวดล้อม
- 1.2 สำนักงานเกษตร เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่คอยประสาน และให้ความรู้แก่เกษตรกร เรื่องด้านการเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว และการประกันราคา
- 1.3 องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานที่ต้องได้รับการสนับสนุน ดูแล และช่วยประชาสัมพันธ์ จัดหาตลาด งบประมาณ และการขยายตลาดต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อ ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่าควรจะศึกษาเรื่องดังต่อไปนี้ เพิ่มเติม

- 2.1 ควรศึกษาด้านการตลาดเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในด้านการส่งเสริม การลงทุน เพื่อธุรกิจหรือรายได้ที่ต่อเนื่อง การหารูปแบบตอบสนองลูกค้าอย่างมีคุณภาพและประทับใจ
- 2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริมระหว่าง เกษตรกรผู้เข้าร่วม โครงการปลูกผักปลอดสารพิษ กับเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วม โครงการปลูกผักปลอดสารพิษ
- 2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับโครงการอื่นๆ ที่รัฐบาลให้การสนับสนุนอยู่ด้วย